Sinemanın Siyah Beyaz Çekiciliği

Birinci Bölüm
(1936-1972)

Deniz Dayanır

Tilki Kitap

tilki
Kitap

SİNEMANIN SİYAH BEYAZ ÇEKİCİLİĞİ - BİRİNCİ BÖLÜM (1936-1972)
Deniz Dayanır

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
tilki@matbumedya.com
0850 304 22 03
Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik
Editör: Tuba Aslantaş
Sayfa Tasarım: İrem Akyol
Kapak Tasarım: Nuri Çam

1. Basım, İstanbul, Haziran 2026
ISBN: 978-625-8579-53-6
Tilki Kitap Matbaa / İstanbul
Matbaa Sertifika No: 48138

Eserin tüm telif hakları yazara aittir. Yazar, bu baskı için basım-satış-dağıtım-tanıtım haklarını Tilki Kitap'a devretmiştir. Yazar, eserin kapak dahil içeriğindeki tüm materyallerin (metin, görsel öge, tablo…) yasal ve fikri sorumluluğunu kabul etmiştir. Tilki Kitap'ın kurumsal görüşü olmayabilir.

SİNEMANIN SİYAH BEYAZ ÇEKİCİLİĞİ - BİRİNCİ BÖLÜM (1936-1972)

Deniz Dayanır

İÇİNDEKİLER

Sunuş 9
1. Öfke / Fury (1936) 13
2. Kurt Kocayınca / Make Way for Tomorrow (1937) 19
3. Karanlık Zafer / Dark Victory (1939) 33
4. Aşk Yarışı / In This Our Life (1942) 45
5. Unutulan Yıllar / Random Harvest (1942) 57
6. Kasabanın Kanunu / The Talk of The Town (1942) 69
7. Olmak ya da Olmamak / To Be or Not to Be (1942) 83
8. Yolumda Giderken / Going My Way (1944) 95
9. Kanlı Gölge / Laura (1944) 107
10. Davetsiz / The Uninvited (1944) 119
11. Bir Genç Kız Yetişiyor / A Tree Grows in Brooklyn (1945) 125
12. Ölüm Bestesi / Hangover Square (1945) 137
13. Katiller / The Killers (1946) 143
14. Kaba Güç / Brute Force (1947) 163
15. Çapraz Ateş / Crossfire (1947) 170
16. Kâbus Sokağı / Nightmare Alley (1947) 177
17. Eğlenceler Perisi / Easter Parade (1948) 189
18. Johnny Belinda (1948) 201
19. New York Esrarı / Çıplak Şehir / The Naked City (1948) 211
20. Talihsizler Yuvası / The Snake Pit (1948) 221
21. Yumuşak Kalpler / Kind Hearts and Coronets (1949) 235

22. Demir Yumruk / Şike / The Set-Up (1949) 249
23. Telgraf Tepesi'ndeki Ev / The House on Telegraph Hill (1951) 253
24. Garip İhtiras / El / This Strange Passion (1953) 269
25. Termini İstasyonu / Stazione Termini (1953) 277
26. Mavi Gardenya / The Blue Gardenia (1953) 289
27. Otostopçu / The Hitchhiker (1953) 297
28. Karadul / Black Widow (1954) 303
29. Zafer Madalyası / Bad Day at Black Rock (1955) 313
30. Yaşamak İstiyorum! / I Want to Live! (1958) 319
31. Güneşte Bir Leke / A Raisin in the Sun (1961) 329
32. Arka Sokak / Back Street (1961) 347
33. Şarap ve Gül / Days of Wine and Roses (1962) 355
34. Şok Koridoru / Shock Corridor (1963) 365
35. Bana Çiçek Gönderme / Send Me No Flowers (1964) 373
36. Çıplak Öpücük / The Naked Kiss (1964) 381
37. Sevgili Arkadaşım / A Patch of Blue (1965) 393
38. Ana Caddeki Dükkân / The Shop on Main Street (1965) 399
39. Oliver! (1968) 409
40. Ve Diğerleri 417
Ren Bekçileri / Watch on the Rhine (1943) 417
Üç Eşe Bir Mektup / A Letter to Three Wives (1949) 419
Her Şey Senin İçin / All That Heaven Allows (1955) 423
Unutamadığım Aşk / An Affair to Remember (1957) 427
Kelebekler Özgürdür / Butterflies Are Free (1972) 433
Kaktüs Çiçeği / Cactus Flower (1969) 439
Kaynakça 443

Philip, Pofidik ve Portakal'a...

Sunuş

Ortaokulda öğrenciyken sınıf öğretmenimizin doldurmamız için verdiği bir ankette şöyle bir soru vardı: "Kendinize kimleri örnek alıyorsunuz?" Bu soruya şu cevabı vermiştim: Bette Davis & Ingrid Bergman. İşte görüldüğü gibi eski filmlere olan tutkum ortaokul çağlarıma dayanıyor. O güzel filmlerle TRT sayesinde tanıştım. Audrey Hepburn, Bette Davis, Elizabeth Taylor, Ingrid Bergman, Charlie Chaplin, Clark Gable. Onlar tanıdığım ilk oyunculardı.

1989 yılının Ekim ayında sinema tarihinin en büyük oyuncularından Bette Davis hayata veda ettiğinde TRT, sanatçının anısına bir filmini yayınladı. Şu an adını hatırlayamasam da söz konusu filmi beğeniyle izlediğimi hatırlıyorum. Bunun yanı sıra yine sanatçının anısına TRT'de gösterilen bir "Bette Davis" belgeselini ve bu belgeselde ünlü aktrisin kötü senaryolardan söz ettiğini hatırlıyorum.

Yine hatırlıyorum da "TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği"nin 1988 yılında dünyaca ünlü bir konuğu vardı: sinema tarihinin hiç kuşkusuz en zarif kadınlarından Audrey Hepburn. Sinemayı bıraktıktan sonra UNICEF için yaptığı çalışmalarla adından söz ettiren Bayan Hepburn şenlik kapsamında ülkemizi ziyaret etmişti. TRT, bu ziyaret sırasında efsane aktrisin bir filmini yayınladı: 1954 tarihli "Sabrina". Bundan yaklaşık beş yıl sonra bir gün radyoda Bayan Hepburn'ün hayata veda ettiğini duyduğumda içim bir tuhaf olmuştu.

Yıllar sonra televizyonda izlediğim bir film o eski filmlere olan tutkumu yeniden canlandırdı. Bunu sağlayan o güzel komedinin adı "Brooklynli Çocuk / The Kid from Brooklyn (1946)". Kendi hâlinde bir sütçünün birtakım olaylar sonucu boksör olmasını anlatan filmin başrollerinde dönemin iki popüler ismi yer almış: Danny Kaye ve Virginia Mayo.

O günden sonra pek çok film izledim ancak yabancı nostaljik film yayınlayan iki televizyon kanalının kapanmasıyla birlikte bu tutkumdan bir süre ayrı kaldım. Bir yaz tatili sırasında Luis Bunuel filmleriyle tanışınca serüvenime kaldığım yerden devam ettim. Bundan yaklaşık dört yıl sonra tozlu raflardaki sinema hazinelerini kâğıda dökmeye karar verdim. Amacım, film analizi yapmak ya da eleştiri yazısı yazmaktan ziyade sosyal medya hesaplarımda da paylaştığım çok sayıda film repliğini bir araya getirmekti. Böylelikle kolları sıvadım. İlk yazımın konuğu Amerikalı yönetmen Robert Wise'ın 1949 tarihli "Şike" filmi oldu. Sonra diğerleri geldi: Zafer Madalyası, Davetsiz, Çapraz Ateş, Kaba Güç, Arka Sokak, Otostopçu, Ölüm Bestesi, Karadul. Burada hemen şunu belirtmek isterim ki kitabımda yer alan filmler yazılış sırasına göre değil, gösterim tarihine göre sıralanmıştır.

Yazılarımın her birinde seçmiş olduğum filmi öykülemeye çalıştım. Filmde geçen güzel diyalogları, unutulmaz sözleri, söz konusu filme ilişkin derlediğim bilgileri yazıma dâhil ettim. Ayrıca bu vesileyle keşfettiğim şarkı ya da şiir alıntısı varsa yazımda onlara da yer vermeyi ihmal etmedim. Şunu ekleyeyim ki yazılarımda yer alan şarkıların, şiir alıntılarının çevirileri bana ait.

Çeviri yaparken şarkıdaki ya da şiirdeki kafiyeyi Türkçeye birebir aktarmak mümkün değil. Ben de çevirilerimi eserin

içeriğini bozmadan, dilim döndüğünce kafiyeli şekilde yapmaya çalıştım. Bunların yanı sıra yazılarımda yer yer İngilizce ifadeler bulacaksınız. Sanırım bir İngilizce öğretmeni olduğum için bu ifadelerin naçizane kitabımı renklendireceğini ummuş olmalıyım.

Sinema tarihine dair yaptığım keşifleri sade bir anlatımla kâğıda döküp onları somutlaştırmak keyifli bir deneyim oldu benim için. Bu arada yazmanın ne denli zor bir iş olduğunu anladım.

Film seçimlerime şöyle bir baktığımda gördüm ki Hollywood'un Altın Çağı'nda çekilmiş filmleri ön planda tutmuşum. Ancak seçimlerim arasında farklı ülkelerden bir iki film de yok değil. Şu var ki hangi ülkeden çıkmış olursa olsun her biri çok sevdiğim, keyifle (hatta pek çok kez) izlediğim filmler. Yapım yıllarının üzerinden çok zaman geçmiş olmasına bakmayın. Seçkilerim çekildiği dönemin en iyileri arasında yer alan filmlerden oluşuyor. Anlattıkları kimi öyküler de zamansız. Bu filmlerin beraberinde sinema tarihine damga vurmuş pek çok ismi yazılarıma konuk ettim. Sinema sanatına emek vermiş bu güzide insanları sevgiyle, saygıyla, özlemle anıyorum.

1. ÖFKE / FURY (1936)
Yönetmen: Fritz Lang

1890 yılında Viyana'da doğan Fritz Lang 20'li yıllarda Almanya'da çektiği sessiz filmlerle adını duyurur. Bu filmlerin en önemlisi hiç şüphesiz 1927 tarihli "Metropolis"tir. "Metropolis" sinema tarihinin ilk uzun metrajlı bilim kurgu filmi olarak kabul ediliyor. Bu sessiz dram "Premiere" dergisinin 1998 yılında belirlediği "Dünyayı Sarsan 100 Film" listesinde de yer almaktadır.

Bay Lang ilk sesli filmini "Metropolis"ten dört yıl sonra yine Almanya'da çeker. Söz konusu filmin adı hayli kısa: "M".

Bir Şehir Katilini Arıyor / M (1931)

"Mörder" kelimesi Almancada "katil" anlamını taşır. İşte filmimizin adı bu kelimenin baş harfinden gelmektedir. 1931 tarihli bu gizem ve suç filminin senaryosu yönetmenimiz Fritz Lang ile o zamanki eşi Thea von Harbou tarafından yazılmıştır.

"M" adı belirtilmeyen ve Almanca konuşulan bir şehirde geçer. Söz konusu şehrin sokaklarında bir çocuk katili kol gezmektedir. Polis, şehre korku salan bu kişiyi bulmak için uğraş verse de konuya dair henüz bir bilgiye ulaşamamıştır. Şehirdeki suç dünyası mensupları da söz konusu katilin yakalanması için harekete geçecek ve bu amaç doğrultusunda dilencilerle iş birliği yapacaktır.

Filmin bir yerinde dilencilerden birinin masaya kapanmış bir hâlde horladığını görürüz. Hemen yanında oturan bir diğer dilenci ona şöyle diyor: "Horlamayı kes! Bitleri uyandıracaksın."

Filmde bunların yanı sıra katilin ıslıkla çaldığı melodi de dikkatimizden kaçmaz. Söz konusu melodi ünlü bir eseri işaret eder bize: Norveçli besteci Edvard Grieg'in bestelediği Peer Gynt Suite No:1, Op. 46 Dördüncü Bölüm: In the Hall of the Mountain King.

Kara film türünün ilk örneklerinden biri olan "M" 2020 yılına dek izlediğim en eski film oldu. Yeri gelmişken başrolde yer alan patlak gözlü oyuncu Peter Lorre'dan biraz bahsedeyim. Bay Lorre, adı sanı duyulmamış bir oyuncu iken "M" filminde canlandırdığı çocuk katili "Hans Beckert" rolüyle dikkatleri üzerine çeker ve uluslararası ün sahibi olur.

1933 yılında Nazi Partisi'nin iktidara gelişiyle Yahudi kökenli aktör Almanya'yı terk eder. Daha sonra Hollywood'a giden Bay Lorre sinema kariyerini orada sürdürür. Hatta "Malta Şahini (The Maltese Falcon)" ve "Casablanca" gibi önemli filmlerde de rol alır.

Yönetmen Fritz Lang tıpkı Peter Lorre gibi Naziler iktidara geldiğinde Almanya'dan ayrılır. 1934 yılında Amerika'ya gider ve yönetmenlik kariyerini orada sürdürmeye başlar. Başrollerini Spencer Tracy ile Sylvia Sidney'nin paylaştıkları 1936 tarihli "Öfke (Fury)" Bay Lang'in Amerika'da çektiği ilk filmdir.

Filmimizin başkahramanı Joe Wilson'ı biraz tanıyalım. Bir fabrikada çalışan Joe otuzlu yaşlarda, bekâr bir adamdır. Kardeşleri Charlie ve Tom ile birlikte Chicago'da yaşamaktadır. Sevdiği kadınla evlenmeyi düşünse de bunun için yeterli miktarda parası yoktur. Bunların yanı sıra genç adamın dikkatimizi çeken iki özelliği daha var: Bunlardan ilki yer fıstığı yemeye bayılıyor oluşu. Diğeri ise İngilizcede "hatıra eşya" anlamına gelen "memento" kelimesini "mementum" şeklinde kullanması.

Filmin açılışında Joe ile sevdiği kadın Katherine'i karanlık ve kalabalık bir sokakta kol kola yürürken görüyoruz. Joe cebinden bir fıstık çıkarıp onu ağzına atıyor. "Hey, ben de fıstık severim," diyor Katherine. "Fıstıktan nefret ettiğini sanırdım," diyor Joe. Genç kadın ona şu karşılığı veriyor: "Eskiden öyleydi." "Peki fikrini değiştiren nedir?" diye soruyor Joe. Genç kadının sevdiği adama verdiği yanıt hayli hoşuma gitti: "Ben seni seviyorum. Sen fıstık seviyorsun. Ben de fıstık seviyorum."

Amerika'nın bir başka yerinde iyi gelirli bir iş bulan Katherine bu nedenle Chicago'dan ayrılır. Amacı sevdiği adamla evlenebilmek için para biriktirmektir. Joe ise maddi durumunu düzeltince sevdiği kadının yanına gitmeyi planlamaktadır. Sonrasında Joe'nun Katherine'e yazdığı bir mektup vesilesiyle öğreniriz ki genç adam fabrikadaki işini bırakmış ve kardeşleriyle birlikte bir benzin istasyonu açmıştır. Anlaşıldığı gibi artık bir iş yeri sahibi olan kahramanımız kendine bir de araba alır ve arabasıyla sevdiği kadına kavuşmak üzere yola koyulur. Bu arada "Helen Peabody" adlı bir kız çocuğu fidye amacıyla kaçırılmıştır. Şüphelilerden biri otuzlu yaşlarda bir adamdır ve Illinois plakalı bir araba kullanmaktadır. Yapılan mikroskobik inceleme sonucu fidye mektubunun konulduğu zarfın üzerinde tuz ve fıstık kabuğu parçaları saptanmıştır ki bu bulgu söz konusu zarfın yer fıstığı ihtiva eden bir cepte taşındığını göstermektedir.

Joe, olayın gerçekleştiği Strand kasabasının civarında yol alırken polis tarafından durdurulur. Neden mi? Çünkü arabası Illinois plakalıdır. Sorgulanmak üzere karakola getirilen Joe buna bir anlam verememektedir. Fıstık yemeyi sevdiğini ifade etmesi ve cüzdanındaki kâğıt paralardan birinin fidye için ödenen paralardan biriyle aynı numaraya sahip olması Joe'yu

şüpheli konumuna düşürür. Kahramanımız acaba suçsuz olduğunu ispatlayabilecek midir?

Bu gelişmenin ardından kasabadaki berber dükkânına konuk oluyoruz. Söz konusu dükkânda iki berber çalışıyor: Hector ve Sven. Şerif Yardımcısı Bugs Meyers dükkâna girdiğinde her iki berber de içeride müşterisiyle meşguldür. Hector'ın müşterisi Bay Jorganson şerif yardımcımıza şöyle der: "Selam Meyers. Şu Peabody davasına dair yeni bir şey var mı?" "Bilmiyorum." Bunun üzerine Bay Jorganson'ın Bay Meyers'a verdiği karşılık sanki biraz ağırdır: "Siz, kamu görevlileri kâğıt oynamayı bırakın da birilerini adalete teslim edin." Daha sonra dükkândaki diğer berber Sven devralır sözü: "Bu tip şeyleri yapmaya insanları iten nedir sizce?" Hector iş arkadaşının sorusunu şöyle cevaplar: "İnsanlar tuhaf dürtülere sahiptir. Eğer bu dürtülere karşı koyarsan aklın başında demektir. Eğer onlara karşı koyamazsan ya tımarhaneyi ya kodesi boylarsın." Ardından içindeki o tuhaf dürtüyü açığa vurur: "Yirmi yıldır ustura sallıyorum. Müşterimin gırtlağını çok defa kesmek istediğime inanır mısınız?"

Helen Peabody'yi fidye amacıyla kaçıran kişilerden birinin yakalandığına dair haber kasabada hızla yayılır. Kasaba halkı birtakım olaylar sonucu galeyana gelir ve hapishaneyi basıp söz konusu suçluyu linç etmek ister. Joe linç edilmekten kurtulur ancak adalete ve insanlığa olan tüm inancını yitirir. Bununla birlikte acımasız ve öfke dolu bir adama dönüşür. Sevdiği adamın ruh hâlini düzeltmeye çalışan Katherine filmin seksenninci dakikasında ona şöyle diyecektir: "Güruhlar düşünmez. Onların aklı yoktur."

Öfkesi dinecek gibi görünmeyen Joe bir başka sahnede şu sözleri söylemekten geri durmayacaktır: "Kanun benim için

önem arz eden şeyleri bilmez. Adalete güvenmek gibi, insanların uygar olduğunu düşünmek gibi, kendi ülkenin diğer tüm ülkelerden farklı olduğunu düşünerek gurur duymak gibi aptalca şeyler. Kanun tüm bunların o gece benimle birlikte yanıp kül olduğunu bilmez."

1936 tarihli "Öfke (Fury)" Amerikalı oyun ve senaryo yazarı Norman Krasna'nın "Mob Rule" adlı öyküsünden uyarlanmıştır. Öyküyü senaryolaştıran iki kişiden biri yönetmenimiz Fritz Lang. Yönetmenimizin bunu yaparken birlikte çalıştığı kişi ise bir diğer Amerikalı senarist Barlett Cormack. Bu arada açılış yazılarının bitiminde filmdeki olay ve karakterlerin kurgusal olduğu belirtiliyor. Ancak filmimiz aslında gerçek bir olaya dayanmaktadır.

Brooke Hart Cinayeti

Brooke Hart Amerikalı saygın ve varlıklı bir ailenin oğludur. Yirmi iki yaşındadır. Yakışıklıdır. Kaliforniya'nın San Jose şehrinde yaşamaktadır. Genç adam 9 Kasım 1933 tarihinde iki kişi tarafından fidye amacıyla kaçırılır. Kaçırıldıktan kısa bir süre sonra aynı kişilerce katledilir. Olayın failleri kısa sürede yakalanır. Ancak bu iki adam 26 Kasım 1933 tarihinde öfkeli San Jose halkı tarafından linç edilir.

Spencer Tracy (1900-1967)

1936 tarihli "Öfke (Fury)" filminin başkahramanı Joe Wilson'ı sinema tarihinin en önemli oyuncularından Spencer Tracy canlandırıyor. Sinemaya 1930 yılında giren ve bu filmle kariyerinde büyük çıkış yakalayan Bay Tracy'nin bu yazıma dek dört filmini izledim. 1955 tarihli "Zafer Madalyası (Bad Day at Black Rock)" bu filmlerden biri ve kaleme aldığım ikinci film.

Unutulmaz oyuncunun izlediğim bir diğer filmi de 1960 tarihli "Rüzgârın Mirası (Inherit the Wind)". Film aynı adlı tiyatro oyunundan uyarlanmıştır. Bu güzel oyunu Amerikalı iki oyun yazarı birlikte yazmış: Jerome Lawrence ve Robert E. Lee.

1955 tarihli oyun Amerika'nın Tennessee eyaletinde 1925 yılında yaşanan gerçek bir olaya dayanıyor. Söz konusu eyalette o dönem Butler Yasası gereği "Evrim Teorisi"nin kamu okullarında okutulması yasaktır. John Thomas Scopes adlı genç bir biyoloji öğretmeni yasağa rağmen dersinde öğrencilerine bu teoriden bahseder ve dava edilir. Din ile bilimi karşı karşıya getiren bu dava Amerikan tarihinde "Scopes Maymun Davası" olarak bilinmektedir.

Keşfettiğim en iyi mahkeme filmlerinden biri 1961 tarihli "Nürnberg Duruşması". Film İkinci Dünya Savaşı'nın ardından dört savaş suçlusu hâkimin Almanya'nın Nürnberg şehrinde yargılanışını anlatır. Spencer Tracy'nin yanı sıra filmde rol alan diğer önemli isimler şöyle: Burt Lancester, Judy Garland, Marlene Dietrich, Maximilian Schell, Montgomery Clift, Richard Widmark.

Bay Tracy üst üste iki yıl Oscar kazanan ilk erkek oyuncudur. Bu başarıyı elde eden ilk kadın oyuncu ise Alman asıllı Amerikalı yıldız Luise Rainer'dır.

2. KURT KOCAYINCA / YARINA YOL AÇ
MAKE WAY FOR TOMORROW (1937)

Yönetmen: Leo McCarey

Japon yönetmen Yasujiro Ozu'nun 1953 tarihli filmi "Tokyo Hikâyesi" sinema tarihinin gelmiş geçmiş en iyi filmlerinden biri kabul edilir. Filmde çocuklarını ziyaret etmek üzere Tokyo'ya giden ancak orada çocuklarından gereken ilgiyi göremeyen yaşlı bir çiftin öyküsünü izleriz. Yaşlı çifte bu ziyaret sırasında yakınlık gösteren tek kişi çiftin İkinci Dünya Savaşı'nda ölen oğulları Shoji'nin eşi Noriko olur. Bay Hiramaya'nın filmin sonuna doğru gelini Noriko'ya söylediği şu sözler düşündürücüdür: "Tuhaf. Kendi çocuklarımız var ama bizim için en çok çabalayan sen oldun. Ve aramızda kan bağı bile yok. Teşekkür ederim."

"Tokyo Hikâyesi" filminin esin kaynağı ise Amerikalı yönetmen Leo McCarey'nin 1937 tarihli filmi "Kurt Kocayınca / Yarına Yol Aç (Make Way for Tomorrow)". Leo McCarey babasının ölümünün ardından bu güzel filmi yapmaya karar vermiş. Filmin açılış yazıları bittiğinde ekranda beliren cümleler bir hayli manidar: "Hayat önümüzden öyle hızlı akıp gidiyor ki bugünün temposuna ayak uyduramayanları pek azımız düşünür. Bizler onların kahkahasını, gözyaşlarını anlayamayız çünkü yaşlıları ve gençleri mükemmel bir uyum içinde bir araya getirecek sihir yoktur. Aramızda bir kanyon var ve bu can sıkıcı uçurum sadece bilge bir adamın

eski bir sözüyle kapatılabilir: "ANNE VE BABANI ONURLANDIR."

Konuklarımız bu kez beş çocuk sahibi yaşlı bir çift: Lucy ve Barkley Cooper. Çiftin üç kızı, iki oğlu var. Kızlarından biri onlardan uzak bir yerde, Kaliforniya'da yaşıyor. Film, bir adamın karlı bir günde tek katlı bir evin bahçe kapısından girmesiyle başlar. Ev Bay ve Bayan Cooper'a ait. Eve gelen kişi ise çiftin büyük oğlu George.

Barkley Cooper önemli bir meseleyi görüşmek üzere çocuklarını evine davet etmiştir. Dört çocuğuna derdini şöyle açıklar: "Bu ev artık bizim değil. Banka ona el koyuyor." "Yani evi kaybettiğini mi söylüyorsun?" der Cora. "Bu korkunç bir şey!" der Nellie. "Ne oldu baba?" der George.

Bay Cooper sözlerine devam eder: "Bildiğiniz gibi yaklaşık dört yıldır çalışmıyorum. Elimizdeki nakit uçup gitti, yerine yenisi gelmedi. Bu yüzden ödemelere yetişemedim. (Bankayı kastederek) Ben onlara bir şey yollamadıkça onlar beni çağırtıp durdu. Bankanın müdürü Randy Dunlap laflamak için bana evine uğramamı söyledi. Randy Dunlap'ı hatırlıyor musunuz? Ben araya girmeden önce annenizle flört ederdi. Neyse, evine uğradım. Benden oturmamı istedi. Sonra bana bir puro ikram etti. Yeterince nazikti. Kolunu etrafıma doladı ve dedi ki: "Bark, sana bunu yapmak zorunda olmaktan nefret ediyorum." Ancak sanırım kalbinin derinliklerinde bir yerde, 'Canıma değsin' diyordu.

"Oh, yapma Bark," der Bayan Cooper ve sonra çocuklarına döner: "Taşınmak için acele etmememizi söyledi." "Peki size ne kadar süre verdi baba?" diye sorar Cora. "Altı ay." Bunu duyan Nellie bir hayli rahatlar: "Oh, öyleyse telaşa gerek yok. Peki altı aylık süre ne zaman bitiyor?" "Salı günü,"

der Bay Cooper. Nellie'nin rahatlayışı bir anda kaygıya dönüşür: "Ama... ama neden bize daha önce söylemediniz?" Soruyu Bayan Cooper cevaplar: "Babanız ve ben umut ediyorduk ki bir çare bulacağız ve bunu size söylemek zorunda kalmayacağız."

George, bu meseleye bir çözüm bulabilmek için o anki koşulları gözden geçirmeye başlar: "Biliyorum ki Nellie eşi Harvey'nin işlerinin hiç bu kadar kötü olmadığını söyleyecek." Nelly hemen şu karşılığı verir: "Bu doğru. İşlerin ne kadar kötü olduğunu bilseydiniz şaşırırdınız." Cooper çiftinin diğer oğlu Robert, "Oh, eminim," der ve Nellie'nin üzerindeki giysiyi kastederek sözlerini şöyle sürdürür: "O elbiseyi sana kim verdi? Kurtuluş Ordusu mu?"

George bu kez Cora'nın durumuna değinir: "Ve Cora eğer Bill iş bulamazsa size kendisinin çalışmak zorunda kalacağını söyleyecek." Cora başıyla onaylar bu durumu. George hemen ardından Robert'a dair bir şeyler söylemek ister ancak bundan vazgeçer. Onun yerine ailenin bir diğer ferdi Addie'ye değinir: "Addie Kaliforniya'da bir yerde. Ona yazmanın bir anlamı yok." "Öyle. Bize şimdiye dek bir portakal bile göndermedi," der Robert.

George sözü yeniden devralır: "Mademki Anita ve ben de Rhoda'yı üniversiteye göndermeyi planlıyoruz o zaman önerebileceğim tek şey (anne ve babasının yanına giderek) işleri yoluna koyuncaya dek bizden biriyle kalmanız." "Hayır. Baban ve ben bu konuda konuşuyorduk ve biz..." George annesinin lafını keser: "Ne düşündüğünüzü biliyorum anne. Ama başımızın üzerinde yeriniz var. (But you're more than welcome with any one of us.)"

Nellie ve Harvey çiftinin çocuğu yoktur. George bu yüz-

den ebeveynlerinin şimdilik Nellie'de kalmasını önerir. "İyi ama Harvey buna ne diyecek?" diye sorar Nellie. "Oh, biz Harvey'den böyle bir şey isteyemeyiz," der Bayan Cooper. "Oh, hayır, biz Harvey'den böyle bir şey isteyemeyiz," der Bay Cooper. Robert alaycı tavrını sergilemekten geri durmaz: "Harvey'den Nellie ile evlenmesini istedik. Adamdan daha fazlasını yapmasını bekleyemeyiz."

Cooper ailesi bu meselenin çözümünde nasıl bir sonuca vardı dersiniz? Bayan Cooper oğlu George'un yanında, Bay Cooper ise kızı Cora'nın yanında kalacak. Nellie yaklaşık üç ay sonra her ikisini de yanına alacak. "Bir süre çocuklarla yaşamak çok güzel olacak," der Bayan Cooper. "Elbette," der George. "Öyle ama bir başkası için sorun olmazsa," der Bay Cooper gülümseyerek. George da gülümser: "Baba, endişelenecek bir şey yok." "Bark, böyle söylememelisin," der Bayan Cooper.

Cooper çifti böylece bir süreliğine de olsa birbirinden ayrı düşer. Bayan Cooper New York'ta, Bay Cooper New York'tan üç yüz mil uzaklıktaki (yaklaşık 483 km) bir kasabada yaşamaya başlar.

Bir gazete dükkânı. Dükkânın orta yerinde yanan bir soba. Sobanın üzerinde bir çaydanlık, etrafında üç sandalye. Bay Cooper dükkândan içeri girer ve müşterisi ile ilgilenen dükkân sahibini sağ eliyle selamlar. "Ah, bugün nasılsınız Bay Cooper? Birazdan yanınıza geleceğim," der dükkân sahibi.

Yaşlı adam ayakkabılarını paspasa silip eldivenlerini çıkarır ve sobaya doğru yürür. Sonra paltosunu, atkı ve şapkasını çıkarıp onları sobanın yanındaki sandalyenin üzerine koyar. Ardından sobanın diğer yanındaki sandalyeye oturur.

Dükkân sahibi Bay Rubens müşterisi gidince elinde bir gazeteyle Bay Cooper'ın yanına gelir: "Bu gazeteyi size ayırdım Bay Cooper." "Öyle mi? Ama onu okuyamam ki. Gözlüğümü yine kırdım." "Cora bu kez ne dedi?" "Onu duymalıydın. Belki de duydun. Yeterince yüksek bir sesle bağırdı da." "Çocuklarla yaşamanın çok güzel olduğunu söylersin bir de," der Bay Rubens. Bu arada sobanın yakınındaki boş sandalyeyi alıp Bay Cooper'ın yanına koyar ve oraya oturur. "Evet, öyle Bay Rubens. Bir bakıma. Umarım Cora hakkında yanlış bir izlenim vermedim size. O iyi bir kızdır. Sanırım etrafta olmam epey sıkıntıya neden oluyor," der Bay Cooper. Daha sonra şunu da ekler: "Çocuklarım son derece iyidir ve ben onlarla gurur duyuyorum." "Ben de benimkilerle gurur duyuyorum," der Bay Rubens ve konuşmasını şöyle sürdürür: "Beni kendi hâlime bırakıyorlar. Onların bana ihtiyacı yok ve benim de onlara ihtiyacım yok. Dükkânımdan geçinecek kadar kazanıyorum. Eşim Sarah yanımda. Biraz da keman çalarım. Hayattan tüm istediğim bunlar ve ben bunların hepsine sahibim." Bay Cooper sol eliyle bıyığının sol kenarına dokunup şu karşılığı verir: "Benim hayatım da tıpkı seninki gibi. Ancak benim bir dükkânım yok. Eşim üç yüz mil uzakta ve ben... ben keman çalamam."

Bu sözler Bay Rubens'ı güldürür ancak Bay Cooper'ın içinde bulunduğu durum içimizi acıtır. Yaşlı adamın söylediği şu cümle onun ne denli mutsuz olduğunu yansıtır niteliktedir: "Bazen düşünüyorum da çocuklar onları her gece yatağa yatırmak zorunda olduğumuz zamanlardaki yaşı asla geçmemeli." Bay Rubens Bay Cooper'ı haklı bulur: "Bu doğru. Büyüdüklerinde ve sen diğer aileler kadar onlara bir şey veremediğinde senden utanıyorlar. Onlara her şeyi versen

de, onları koleje göndersen de (Kollarını birbirine bağlar.) senden utanıyorlar."

Sonrasında dükkâna yanında küçük çocuğuyla genç bir kadın gelir: "Sizde 'Samimi İtiraflar'ın kasım sayısı var mı?" "Evet." Bay Rubens oturduğu yerden kalkıp söz konusu dergiyi alır ve onu kadına verir. Genç kadın Bay Rubens'a parayı uzatır ve eline aldığı dergiye göz atmaya başlar. O sırada Bay Rubens küçük çocuğa doğru eğilip ona şöyle sorar: "Büyüdüğünde annene iyi davranacak mısın?" Çocuk soruyu cevaplamaz. Bunun üzerine kadın sağ eliyle çocuğun sol omzunu tutup onu hafifçe sarsar: "Jimmy, neden amcana cevap vermiyorsun?" "Ne diyeceğim ki?" "Oh!" der kadın ve bu kez sol eliyle çocuğun sağ elini tutup dükkândan ayrılırken şu cümleyi iliştirir: "Evet diyeceksin tabii ki."

Sahnenin ilerleyen bölümünde Bay Cooper dükkân sahibinden bir şey rica eder: Bayan Cooper'dan gelen mektubu okumasını. Bay Rubens yaşlı adamın isteğini yerine getirmek üzere mektubu eline alır, cebinden gözlüğünü çıkarır ve mektupta yazılanları okumaya koyulur: "Perşembe gecesi. Sevgili Bark, tüm gün seni düşündüm ve seninle konuşmayı her zamankinden çok istedim." Dükkân sahibimiz burada duraklar ve Bay Cooper'ın yüzüne bir an için sevgiyle bakar. Sonra üstlendiği işe devam eder: "İnsanları bir süre sonra pek fazla özlemezsin derler. Ama ben ayrıldığımızdan bu yana seni daha çok özledim. Bu mektubu aldığında George'un kırk altıncı doğum günü olacağını biliyor musun?" Bay Cooper hafif bir tebessümle başını sallar.

"Doğduğu gün daha dün gibi. O zamanlar o kadar mutluyduk ki bunu hatırlamak bana acı veriyor. Pes etmekten, hayli zayıf görünmekten nefret ediyorum ama sen beni an-

larsın. Hakkımda kötü düşünmezsin ve bu sadece ikimizin arasında." Bay Rubens yine duraklar ve Bay Cooper'ın yüzüne bu kez onay bekliyormuşçasına bakar. Bay Cooper ise kucağında iki eliyle tuttuğu gazeteyi hafifçe yukarı kaldırıp başını sallar. "Evet," der.

Max Rubens mektubun bir diğer sayfasına geçip okumayı sürdürür: "Harvey ve Nellie huzurevinde kalan bir kadını tanıyor. Bu kadınla tanışmamın iyi olacağını düşündüler. Böylece konuşacak kendi yaşımda birine sahip olacakmışım. Bu yüzden Nellie onunla tanışayım diye beni huzurevine götürdü. Oh, Bark, orası öyle kasvetli ve bunaltıcı ki. Yapabileceğim tek şey Bayan Timmons'a oraya nasıl katlanabildiğini sormamak oldu. Nellie ise o huzurevinin ne kadar güzel olduğunu söyledi sürekli. Bayan Timmons'a moral vermek için böyle söylediğini sandım. Ama biz oradan ayrıldıktan sonra da bunu söylemeye devam etti. Sanırım oranın gerçekten güzel olduğunu düşünüyor."

Bay Rubens bir kez daha duraklar ve bu kez yüzünde hoşnutsuz bir ifadeyle bakar Bay Cooper'a. Yaşlı adam bıyığını sıvazlayarak Bay Rubens'a şu karşılığı verir: "Bu tür yerlerin ne denli berbat olduğunu tahmin ediyorum. Devam et." Yaşlı adamın yüzüne bir an bakakalan Bay Rubens mektubun bir sonraki sayfasını okumaya başlar: "Zavallı Nellie. Son zamanlarda kendini hiç iyi hissetmiyor. Doktoru ona bir değişiklik yapmasını önermiş. Nellie Avrupa'dan söz etti ancak oldukça kaygılı. Kendisi için kaygılanmıyor, bu durumda söz verdiği gibi bizi ağırlayamayacağı için kaygılanıyor. Ben de Nellie'ye sağlığının her şeyden önce geldiğini söyledim. Oh, Bark, hayatım, keşke bir yolu olsa da birlikte olabilsek. Seni öyle seviyorum ki..."

Bay Cooper'ın yüzünde beliren ifade içimizi acıtmaktan geri durmaz. Mektupta yazılanlar dükkân sahibimizin de canını sıkar. Muhtemelen bu nedenle yaşlı adama bakmaktan kaçınan Bay Rubens mektubu sahibine geri verirken şöyle der: "Gözlüğünü tamir ettirinceye dek beklesen daha iyi belki de." Bay Cooper mektubunu geri alınca hiçbir şey söylemeden, sakince yerinden kalkar. Sandalyenin üzerinde duran atkı ve paltosunu alır, dükkânı terk eder.

Gelelim Bayan Cooper'a. Bayan Cooper New York'ta oğlu George, gelini Anita ve torunu Rhoda ile birlikte yaşamakta. Rhoda üniversite çağında bir kız ve odasını büyükannesiyle paylaşmaktan pek de hoşnut değil. Torununun bu hoşnutsuzluğunu hisseden Bayan Cooper ona bir akşam, "Sana artık daha fazla rahatsızlık vermeyeceğim. Yakında odana yeniden tek başına sahip olacaksın," der. Duyduğu haber Rhoda'yı sevindirir: "Planladığın bir şey mi var büyükanne?" "Benim bir planım yok ama büyükbabanın bir planı var. Mektubunda bir avukatla iş görüşmesi yaptığını söylüyor. Eğer bu iş olumlu sonuçlanırsa o zaman her şey yoluna girecek."

Rhoda'nın sevinci bir anda yok olur: "Oh!" "Ne oldu?" Rhoda, büyükannesinin oturmakta olduğu sallanan sandalyenin hemen yanına çömelir ve yaşlı kadına sakin bir biçimde şunları söyler: "Neden kendini kandırıyorsun büyükanne? Onun bir işe giremeyeceğini biliyorsun. O... O çok yaşlı." Bayan Cooper kararlı bir ses tonuyla torununa itiraz eder: "Büyükbabanın yeteneğine benim hâlen güvenim var."

"Kendini kandırmak buna denir işte. Neden gerçeklerle yüzleşmiyorsun büyükanne?" Yaşlı kadın, "Oh, Rhoda!" diyerek sağ kolunu oturduğu sandalyenin koluna koyar ve

ardından bir hayli dokunaklı şu sözleri dile getirir: "On yedi yaşındayken ve dünya gözüne güzel görünürken gerçeklerle yüzleşmek dans etmek ya da partilere gitmek kadar eğlencelidir. Ama yetmiş yaşına gelince dans etmeyi umursamazsın, artık partileri düşünmezsin. Sana kalan tek şey yüzleşecek gerçekler yokmuş gibi davranmaktır. Bu yüzden sakıncası yoksa böyle davranmaya devam edebilir miyim?"

Yeniden dönelim Bay Cooper'a. Daha önce de değindiğim gibi Bay Cooper New Yok'un üç yüz mil uzağındaki bir kasabada, kızı Cora'nın yanında yaşıyor. Mevsim kış ve hâliyle hava soğuk. Soğuk algınlığına yakalanan yaşlı adama Cora pek de iyi davranmıyor. Cora'nın eşi Bill ise yaşlı adamın hastalığından ötürü bir parça endişeli: "Sence anneni çağırmalı mıyız? Üzülüyorum baban için." "Ben de üzülüyorum ama yerimiz yok. Eve her ikisini de alırsak onlara bakmak zorunda kalırız. George onları bir arada tutmamız için ısrar edecektir. Nellie sözünden döndü. Bunu düşününce tepem atıyor. Yardım etmek için Addie de hiçbir şey yapmıyor."

Bu konuşmanın ardından Cora'nın kafasında bir fikir şekillenir: babasını Kaliforniya'ya, Addie'nin yanına göndermek. Bunu yapmak için bir gerekçesi bile var: Kaliforniya'da kışlar pek sert geçmez. Bu yüzden oranın havası babasının sağlığı açısından daha iyi.

Bay Cooper iyileşir ve Kaliforniya'ya giden trene binmek üzere New York'a gelir. Yaşlı adam, bu uzun yolculuğa çıkmadan önce eşi Bayan Cooper ile baş başa birkaç saat geçirmek ister. Cooper çifti böylece yeniden birbirine kavuşur ancak ne yazık ki çok kısa bir süreliğine.

Yaşlı çiftimiz bir banka oturur ve hemen ardından şöyle

söyler Bayan Cooper: "Bark, sanırım hayatta herkese epey mutluluk bahşedilmiş. Kimileri bunu hayatın başında elde ediyor, kimileri ortasında, diğerleri de sonunda. Bir de mutluluğu tüm ömrüne ince bir tabaka gibi yayanlar var." Bay Cooper sözü devralır ve içinde bulundukları durumdan kendini sorumlu tutar: "Sorun şu ki ben başarısız biriydim. Galiba bir iki espri bildiğim ve seni güldürebildiğim için benden hoşlandın. Ancak iş dünyasında böyle bir adama pek de fazla yer yoktu Lucy." Bayan Cooper ise bir anne olarak çocuklarını yeterince iyi yetiştiremediği kanısında: "Her zaman iyi bir eş ve anne olmaya çalışsam da sanırım bir yerde hata yaptım. Ama eğer olduğumu düşündüğüm gibi biri olsaydım şimdi her şey farklı olurdu. Arpa eken buğday biçmez. (You don't sow wheat and reap ashes, Pa.)"

Cooper çifti elli yıldır evlidir. Elli yıl önce balayını New York'ta geçirmiş olan yaşlı çift tam elli yıl sonra yeniden aynı şehirdedir. Sevimli çiftimiz balayı anılarını anımsarken Bay Cooper'ın aklına o dönem kaldıkları otel gelir: "Acaba Vogard Oteli hâlen duruyor mu? Hatırlıyorum da kibar insanların işlettiği, çok güzel bir yerdi. Söylesene Lucy, oraya gidip bakmaya, gitmişken bir fincan çay içmeye ne dersin? Sana iyi gelir."

Söz konusu otel Beşinci Cadde'nin aşağısında varlığını hâlen sürdürmektedir. Otelin müdürü Bay Norton bu sevimli çifte hayli ilgi gösterir, onlarla aynı masada oturup sohbet eder. "Elli yıl ne de çabuk geçiyor," der Bay Cooper. "Sadece mutlu olduğunuzda," der Bay Norton ve çiftimize şu soruyu sorar: "Kaç çocuğunuz var?" "Beş." "Gerçekten mi? Bahse girerim ki çocuklarınız size büyük mutluluk yaşattı." Bay Cooper "Ciddi misiniz?" dercesine bakışlarını

Bay Norton'a çevirir ve "Bahse girerim ki sizin hiç çocuğunuz yok," der alaycı bir tavırla. Bayan Cooper gülümseyerek araya girer: "Siz ona aldırmayın." Bay Norton da gülümseyip şu karşılığı verir: "Öyleyse eminim ki elli yılın bu denli çabuk geçmesini sağlayan Bayan Cooper'dı." "Evet, öyleydi," der Bay Cooper ve şöyle sürdürür konuşmasını: "Şimdiye dek yaptığım en iyi şey onunla evlenmekti. Randy Dunlap benimle aynı dönemde ona kur yapıyordu. Galiba en iyi seçenek bendim ki beni tercih etti. Randy Dunlap kasabamızın banka müdürüdür. Ben onun sevdiği kızı aldım, o da benim evimi aldı."

Gülüşürler ve ardından Bay Norton izin isteyip yaşlı çiftin yanından ayrılır. Çiftimiz masada oturup sohbet etmeye devam eder. Bay Cooper bir ara sol dirseğini masaya, sol elini yanağına koyar ve şöyle der eşine: "Şu en sevdiğin şiir var ya (Bayan Cooper bunu başıyla onaylar.) o şiiri yazan kişi bizim geleceğimizi okumuş olmalı." Sonrasında avuç içlerini çapraz biçimde birbirine değdirir ve "Bir gül goncasıyla kitaptaki yerini işaretlediğin şiir," der gülümseyerek. Bayan Cooper bunu da başıyla onaylar. "Banka yoksa ona da mı el koydu?" diye sorar yaşlı adam. "Kitabı aldılar ama o şiiri içimden söküp atamadılar," der yaşlı kadın ve başlar o güzel şiiri okumaya:

"Bir adam ve bir kız durdu el ele.
İnce bir alyansla bağlanmış birbirine.
Uzandı belirsiz yıllar önlerinde,
Sevinç vadeden, gözyaşı belki de.
"Korkuyor mu acaba?" diye düşündü adam.

"Sevgilim," dedi şefkatli bir sesle.
"Söyle bana. Pişman mısın seçiminden?"
"Bilemeyiz ki bu yolun nereye çıkacağını,
Hangi tuhaf yollara sapacağımızı."
"Korkuyor musun?" diye sordu adam kıza.

Kız kaldırdı gözlerini ve konuştu en sonunda.
"Sevgilim," dedi. "Ok yaydan çıktı."
"Yeminler edildi. Pirinçler serpildi."
"Tek başına yol alacağız geleceğe."
"Korkmuyorum," dedi kız "seninle."

Şiirin adı ve yazarı bilinmiyor.
Çeviri: Deniz Dayanır

Lucy ve Barkley Cooper otelin balo salonundan ayrılırken salondaki orkestra şefinin yaptığı duyuru ilginçtir: "Başlamak üzere akşam eğlencesi. Kalbinizde şarkıyla yanlış yapamazsınız ki." "The evening's fun is about to start, and you can't go wrong with a song in your heart."

Yaşlı çiftin daha sonra bir taksiye binmiş olduğunu görürüz. Bay Cooper başlar takside şarkı söylemeye. Söylediği şarkı otel orkestrasının Cooper çifti için çaldığı şarkıdır: "Sana sevgilim diyeyim. Gönlüm sende benim. Senin de beni sevdiğini fısılda da duyayım." Bayan Cooper yaşlı adama dönüp fısıldar: "Ben de seni seviyorum." Bay Cooper devam eder şarkısına: "Aşkın ışığı ışıldasın dursun o mavi gözlerinde. Sana sevgilim diyeyim. Gönlüm sende benim."

Bu güzel filmin senaryosunu Amerikalı yazar Vina Delmar yazmış. Bayan Delmar bu senaryoyu yazarken şu iki eseri temel almış: Bunlardan ilki Amerikalı yazar Josephine Lawrence'ın 1934 tarihli çok satan romanı "Years Are

So Long", diğeri ise Helen ve Nolan Leary çiftinin söz konusu romandan uyarladığı oyun. Ancak bu oyun yayımlanmamıştır.

1937 yılında gösterime giren film ne yazık ki hiçbir dalda Oscar'a aday gösterilmez. Diğer yandan filmin yönetmeni Leo McCarey'nin bir başka filmi de aynı yıl gösterime girer: "Müthiş Gerçek (The Awful Truth)". Bu filmiyle "En İyi Yönetmen" Oscar'ını kazanan Bay McCarey söz konusu ödülü yanlış filmle aldığını dile getirir.

Bu dokunaklı film Oscar adayı olamasa da sinema tarihinde olumlu izler bırakır. Örneğin ünlü sinema eleştirmeni Robert Ebert'a göre "Kurt Kocayınca / Yarına Yol Aç (Make Way for Tomorrow)" sinema tarihinin en iyi filmlerinden biridir. Ayrıca efsane oyuncu ve yönetmen Orson Welles filme dair şöyle der: "Bir taşı bile ağlatabilir."

Filmimiz dört büyük yönetmenin de favorisi. Bunlar kimler mi? Amerikalı yönetmen John Ford, Fransız yönetmen Jean Renoir, İtalyan asıllı Amerikalı yönetmen Frank Capra ve Alman asıllı Amerikalı yönetmen Ernst Lubitsch. Bu unutulmaz romantik dram Steven Schneider'ın "Ölmeden Önce İzlemeniz Gereken 1001 Film" adlı başvuru kitabında da yer alıyor.

Bir buçuk saatlik yapımın bir Türk versiyonu olduğunu sonradan keşfettim: Yönetmenliğini Ertem Eğilmez'in yaptığı, senaryosunu ise Sadık Şendil'in yazdığı film 1967 tarihli "Yaşlı Gözler". Başrollerde tiyatromuzun iki büyük ismini görüyoruz: Yıldız Kenter ve Cüneyt Gökçer. Bu iki büyük isme yine usta isimler eşlik ediyor: Münir Özkul, Nedret Güvenç, Önder Somer ve Suphi Tekniker.

Oyuncular:

Lucy Cooper rolünde Beulah Bondi, Barkley Cooper rolünde Victor Moore, Anita Cooper rolünde Fay Bainter, George Cooper rolünde Thomas Mitchell, Rhoda Cooper rolünde Barbara Read, Max Rubens rolünde Maurice Moscovitch.

Tiyatro kökenli oyuncu Beulah Bondi filmde yetmiş yaşında bir kadını canlandırmış olsa da o dönem henüz kırk dokuz yaşındadır. Amerikan sinemasının en iyi karakter oyuncuları arasında yer alan, "En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu" dalında iki kez Oscar adaylığı elde eden Bayan Bondi sinema tarihinde daha çok anne rolleriyle anımsanmaktadır.

Victor Moore tıpkı rol arkadaşı Bayan Bondi gibi tiyatro kökenlidir. Yaklaşık kırk yıllık sinema kariyerinde birçok filmde rol alan Bay Moore daha çok komedyen kimliğiyle tanınmış, Billy Wilder'ın ünlü komedisi "Yaz Bekârı (The Seven Year Itch)" oyuncunun rol aldığı son film olmuştur. Kendisi hakkında edindiğim ilginç bir bilgiyi de aktarmadan geçmeyeyim: Bay Moore hayatı boyunca iki kez evlenir. İkinci evliliğini altmış altı yaşında ve kendinden tam kırk beş yaş küçük Shirley Paige ile yapar. Çift Bay Moore'ın 1962 yılındaki ölümüne dek yirmi yıl evli kalır.

Let Me Call You Sweetheart
Söz: Beth Slater Whitson
Müzik: Leo Friedman
Seslendiren: Victor Moore

3. KARANLIK ZAFER / DARK VICTORY (1939)
Yönetmen: Edmund Goulding

"Karanlık Zafer (Dark Victory)" İngiliz kökenli Amerikalı yönetmen Edmund Goulding'in izlediğim ikinci filmi. Yönetmenin 1947 tarihli "Kâbus Sokağı (Nightmare Alley)" filminde karnavalda çalışan hırslı bir adamın öyküsüne tanık oluruz. Bu filmde ise genç bir sosyete kızının hayatına konuk olacağız.

Avusturya doğumlu Amerikalı besteci Max Steiner'ın bestelediği o güzel melodi eşliğinde filmin açılış yazıları akıp gider. Ardından ilk olarak Seyis Michael'ı görürüz ekranda. Michael sabahın beş buçuğunda patronu Judith Traherne'ün evine telefon ediyor. Oysaki Judith dün gece evinde yine bir parti vermiş ve bir hayli geç yatmış: "Ben uykuya ihtiyacı olan Trahernelerden Bayan Judith Traherne." "Öyle mi? Ben de uykusunu almış O'Learylerden Bay Michael O'Leary. O tay için peşin para ödeyen bir müşteriniz var. Eğer acele ederseniz kendisinden on bin alabiliriz." "Eğer Savaşçı'yı kastediyorsan ne on bin ne de yirmi bin. Şu an uyku sersemi olabilirim ama aptal değilim."

Judith Traherne ailesinin tek varisi. Genç kız, Long Island'da aileden kalma bir konakta sekreteri Ann ve hizmetçileri ile beraber yaşıyor. Daffy adında bir de köpeği var.

Atları ve ata binmeyi çok seven Judith aynı zamanda iyi bir binicidir. O sabah telefonda Seyis Michael ile konuştuktan sonra atını görmek ister ve arabasına atlayıp at yetiştirme çift-

liğine doğru yola koyulur. Kahramanımız arabayı umursamaz biçimde hızlı sürmektedir. Yolda ona eşlik etmekte olan Ann bu pervasız gidişi ima ederek şöyle der: "Eğer içinde kalabilirsek dünya güzel bir yer."

Çiftliğe vardıklarında Michael onları karşılar ve küstah bir tavırla şunları söyler: "Günaydın hanımlar. Oh, sizleri uyandırmayı başardım, değil mi? Sizin kırsaldaki en iyi atlara sahip olduğunuzu duydum. Siz de hiç olmazsa buraya gelip o atların size şöyle bir bakmalarına izin verebilirsiniz. Şüphesiz ki onlar sizin için koşup atlamak üzere erken kalkabiliyorlarsa siz de onları izlemek için kalkabilirsiniz."

Judith, Michael'ın bu ukala tavırlarından rahatsızdır ancak belki de iyi bir at eğiticisi olmasından ötürü onu her zaman hoş görür.

Daha sonra filmin yan karakterlerinden Alec ile karşılaşırız. Bu genç adam Judith'in parti arkadaşlarından biri. Üzerinde hâlen dün geceki partide giydiği giysiler var. Bunu kastederek şöyle diyor Judith'e: "Bu geceki parti için her şey hazır. Tek yapmam gereken yakamdaki orkideyi değiştirmek." Ardından o saatte at çiftliğinde bulunmasının nedenini açıklar: "Bu gizli bir plan. Seyisin Michael bana yüklü bir komisyon vereceğini söyledi. Eğer Savaşçı'yı (Challenger) satmaya seni ikna edebilirsem." Bunları duymak Judith'i kızdırır: "O atı satmayacağım ama eğiticisini satacağım."

Michael, Savaşçı'nın iyi bir at olmadığını, hatta onun yarış esnasında yığılıp kalacağını düşünüyor. Judith ise şöyle savunuyor atını: "Michael, sen yığılıp kalabilirsin, ben yığılıp kalabilirim ama bu at soylu." Michael gülümseyerek başını hafifçe öne eğer ve "Bu sözler benim içindi. Alındım şimdi," der. Judith istifini bozmaz: "Sana onu koşturmak istediğimi söyle-

dim. Nerede o?" "Ahırında sabah çayını içiyor." "İyi, git ve onu buraya getir."

Savaşçı'nın cesaretini göstermek için sabırsızlanan Judith, Michael'ın peşinden ahıra doğru koşar. Sonrasında ahırın yakınında bir yerde genç kız ile Michael arasında şöyle bir diyalog geçer:

"Michael, ne kadar zamandır benim için çalışıyorsun?"

"Bir ay, üç gün."

"Bana hatırlat da seni bir ara kovayım."

"Beni kovacağınızı sanmam. Biz iyi anlaşacağız. Sırf sizin o küçük sevgilinize korkak dedim diye..."

"O cesaretin kanda olduğunu bir gün anlayacaksın."

Diğer yandan Judith için hayat hiç de güllük gülistanlık değildir. Kimi zaman şiddetli baş ağrısına maruz kalan genç kız kimi zaman çift görmektedir. Bunların yanı sıra kimi zaman da başı döner.

Judith'in sadece sekreteri değil, aynı zamanda en iyi arkadaşı olan Ann onun sağlığı için endişelenmektedir. Judith ise sağlığının pek de iyi olmadığını bir türlü kabullenmek istemez. "Doktorlara ayıracak vaktim yok. Hasta olmaya vaktim yok," der. Ancak evindeki merdivenlerden düştüğünde bir uzmana görünmeye ikna olacaktır.

Filmin diğer ana karakteri Doktor Frederick Steele böylelikle dâhil olur öykümüze. Doktor Steele bir beyin cerrahı. Mesleğini bırakıp Vermont'ta bir çiftlik evine yerleşmek istiyor. Amacı ise çiftlikteki küçük laboratuvarda beyin hücreleri üzerine araştırma yapmak.

Doktor Joe Carter, Long Island'ı terk etmek üzere olan Doktor Steele'i ofisinde ziyaret eder ve "Kulüpteki çocuklar dün gece senden bahsediyorlardı. Senin gibi bir adamın böyle

bir mesleği bırakmasına inanamıyorlar," der. "Joe, beyin cerrahisi hakkında ne biliyorsun?" diye sorar Bay Steele. Doktor Carter soruyu şöyle cevaplar: "Sanırım cerrahi cesaretim olsaydı bu işin içinde olurdum. İnsana ait bir kafatasının içine girmek ve tüm işlemi yapabilen bir aletle onu onarmak. Bu harika bir şey, değil mi?"

Doktor Steele masasının üzerinden aldığı bir kâğıt parçasını Bay Carter'a uzatır ve "İşte senin harika diye nitelediğin şey!" der. Bay Carter kâğıdı eline alıp ona bakar ve "Çiçekçi faturası mı bu?" diye sorar. "Söz konusu çiçekler son hastam için. Yetenekli, genç bir besteciydi. Ameliyattan önceki gece yeni bir besteye başlamıştı. Ama onu bitiremedi. Ameliyat parlak bir başarıydı ancak hastanın öleceği tuttu." Bay Carter bu son cümlenin ardından gülümser ve "Eski ve hoş bir şaka bu Fred," der. Doktor Steele ciddiyetini bozmadan şu karşılığı verir: "Öyle mi? Beyin ameliyatlarındaki ölüm oranlarına bir bak. Durumun ne kadar ciddi olduğunu göreceksin."

İki doktor arasındaki konuşma sürüp giderken Doktor Steele beyin hücrelerini neden araştırmak istediğini şöyle açıklar:"Sağlıklı, normal hücreler niçin çıldırıp hızla büyüyor? Hiç kimse bunu bilmiyor. Bu hücrelere kist, gliyom, tümör ya da kanser diyoruz. Sebebini dahi bilmeden hastalığı bıçakla tedavi etmeyi umuyoruz. Hastalarımız bize güveniyor çünkü biz doktoruz." Sonrasında şunu da ekler: "Umarım bir gün biri bu oluşumlara deva olan o serumu keşfedecek."

O gün Doktor Steele'i ofisinde ziyaret eden başka biri daha var: Doktor Parsons. Trahernelerin aile doktoru olan Bay Parsons tıpkı Ann gibi Judith'in sağlığı konusunda oldukça endişelidir. Bu yüzden nörolojik muayene için genç kızı doktor arkadaşına getirmiştir. Doktor Steele kısa süre içinde Vermont'a

hareket edeceğinden bu işi yapmayı reddeder. Ancak bekleme odasında Judith ile tanışınca fikrini değiştirir. Fikrinin değişmesine neden olan şey ise Judith'in sağ elindeki yanık izleridir.

Ardından yaklaşık on bir dakika boyunca doktor ve hastası arasında geçenleri izleriz. Bay Steele muayene odasında önce bir sandalyeye oturtur Judith'i. Sonra pencereden gelen ışığın hastanın gözlerini rahatsız edip etmediğini kontrol eder. "Anladığım kadarıyla sağlığınız hakkında konuşmaktan hoşlanmıyorsunuz." "Bu doğru," der Judith. "Bunun özel bir nedeni var mı?" "Can sıkıcı bir konu. Hepsi bu."

Doktor Steele, genç kızın oturduğu sandalyenin yanına bir sandalye çekip otururken şunları ekler: "Pek çok insan bunu yapmaktan hoşlanır oysa. Ben hayatımı onları dinleyerek kazanıyorum." "Öyleyse vaktinizi boşa harcıyorsunuz." Doktor gülümser: "Size bir fatura gönderirim."

Judith biraz gergin, biraz hoppa bir tavır içindedir. Peş peşe kurduğu cümlelerle kendinden bahsetmeye başlar: "Yirmi üç yaşındayım ve ailenin tek çocuğuyum. Soyunuk olduğumda elli kilo gelirim. Kızamık, kabakulak ve boğmaca geçirdim. Doğuştan gelen bir rahatsızlığım yok. Devam edeyim mi?" "Evet, lütfen." Doktor Steele bir bulgu ararcasına Judith'in gözlerine dikkatle bakmaktadır. Judith ise bakışlarını sıkça başka yöne çevirmektedir: "Babam kendini öldürene dek içti. Annem Paris'te yaşıyor. Bol bol egzersiz yaparım. Sigara ve alkol kullanırım. Mizah anlayışına sahip olduğum söylenir. Bu kadarı yeterli mi?" Doktorun cevabı ilginç: "Önem arz etmeyen gerçeklerin tümü."

Bu arada Judith tabakasından bir sigara çıkarıp onu kibritle yakmak ister. Ancak sağ eliyle bunu yapmakta zorlanınca doktorun yardımıyla yakar sigarasını. "Teşekkürler," der genç

kız ve konuşmasını şöyle sürdürür: "Peki sizce önem arz eden şeyler neler?" Doktor pencereden gelen ışığı kastederek, "Işık sizi rahatsız ediyor mu?" diye sorar. "Hayır, etmiyor." "Gözlerinizi çokça kullanır mısınız?" "Onları genellikle açık tutarım."

Doktor Steele ayağa kalkıp masasına doğru yürür: "Long Island'da neler yapıyorsunuz?" "Atlar, köpekler, silah atışı, yat, seyahat, partiler, dedikodu. Yani zengin tayfanın tüm zevkleri. Siz tüm bunlardan hoşlanmıyorsunuz, değil mi?" "Pek değil," der Bay Steele. "Neden?" "Tüm bunlar ilgimi çekmiyor. Hepsi bu." "İlginizi çekmeyen her şeyi kınar mısınız?" diye sorar Judith. "Oh, hiçbir surette. Siz bana fikrimi sordunuz. Ben de onu söyledim."

"Neyse, bunlar benim uğraşlarım. Ya sizinkiler?" Doktor Steele Judith'in hemen yanındaki sandalyeye geri döner ve "Beyin cerrahisi, yoğun bir iş yaşamı, her yaz on gün kadar tatil," der. "Kulağa hiç de hoş gelmiyor." "Öyle." "O zaman neden bu işi yapıyorsunuz?" Doktor gülümseyerek şu karşılığı verir: "Ben de tıpkı sizin gibi bir şeylerle uğraşıyorum işte." "Doktor, sizin benden daha iyi bir durumda olmadığınızı bilmek büyük keyif."

Judith doktorun sigarasını yakmak ister ancak sağ eliyle tuttuğu kibriti yine bir türlü sigaraya denk getiremez ve yine Bay Steele'in yardımıyla tamamlar sigara yakımını. Bu durum Judith'i tedirgin etse de hiç bozuntuya vermez.

"Görüyorsunuz ki kurtuluyorum bu curcunadan. Yaklaşık on beş dakika içinde Vermont'a gitmek üzere buradan ayrılıyorum," der Bay Steele. "Vermont mu? Boston'un ters tarafındaki şu dar ve sıkışmış eyaleti kastetmiyorsunuz, değil mi?" der Judith. "Ta kendisi." "Peki orada ne yapacaksınız? (What are you going to do there between yawns?)" "Hücre büyümesi

ile ilgili bilimsel bir araştırma." "Saçma geliyor. Yine de size neredeyse imreniyorum. Yaptığınız şeye inanmak iyi bir şey olsa gerek." "Siz yaptığınız şeylere inanmıyor musunuz?" "Sizin inandığınız şekilde değil. Bundan şikâyet etmiyorum. Her şeyi göz önüne alırsak iyi yetiştirildim doğrusu. Gencim ve belli bir sorumluluğum yok. Sorumluluğum olmasını da istemem. Böylelikle daha özgür oluyorsun."

Sahnenin geri kalan bölümünde Judith'in hasta olduğunu kabullenmekten ne denli korktuğuna, Doktor Steele'in bu dikbaşlı hastayı ağırbaşlı ve sakin tutumuyla yola getirip onu bazı testlerden geçirmesine tanık oluruz.

Doktor Steele genç kızın hastalığının ne olduğuna dair kesin konuşmaktan kaçınır, ona röntgen çektirmesi gerektiğini belirtir ve şöyle der: "Bunun dışında normal yaşamınıza devam edeceksiniz, arkadaşlarınızı göreceksiniz, partiler vereceksiniz. İstediğiniz her şeyi yapın. Bir istisna dışında." "Nedir o?" Doktorun yüzünde hoş bir tebessüm belirir: "Bundan böyle beni sıkça görmek zorunda kalacaksınız." Gergin ve hoppa tavırlarını bir kenara bırakmış olan Judith gülerek şu karşılığı verir: "Bahse girerim ki partilerimin müdavimi olacaksınız. (I'll bet you'll be a frost at a party.)"

Sonrasında beyninde tümör olduğu anlaşılan Judith ameliyat olmak üzere hastaneye yatar. Hasta yatağında uzanırken Doktor Steele'e duyduğu güveni şöyle dile getirir: "Kendimi çok iyi hissediyorum. Düşünecek bir şey yok. Kendimi sizin ellerinize bıraktım." Doktorunun ellerini tutup onlara bakarak, "Çok hoş eller, emin ve güçlü eller," der ve konuşmasını sürdürür: "Doktor, benim için bir şey yapar mısın? Kafamın içine girdiğinde orada akıl olup olmadığına bir bakar mısın?"

Bay Steele, Judith'in taburcu olduğu gün ondan bir davet

mektubu alır: "Oh, doktor! Taburcu olabilirim ama benden hemen kurtulamazsınız. Kokteyl ve eğlence için yarın sizi bekliyorum. 426 nolu odadaki minnettar hastanız."

Aynada keyifle kendine bakan Judith gidip bulunduğu odanın kapısını açar ve salondaki koltukta oturmakta olan Alec'e seslenir: "Bana dikkatle bak: tepeden tırnağa yepyeni bir kadın." Hemen ardından genç adamın karşısına dikilir ve "Yeni ayakkabılar, yeni çoraplar, yeni bir elbise, yeni bir kafa," der. "Ve yeni bir mizaç" diye ekler Alec. "Eski mizacımın nesi vardı ki?" Judith'in elini tutup oturduğu yerden kalkan Alec, "Aldırma tatlım. Seni hep sevdim, hatalarına rağmen," diyerek genç kızı sol yanağının üst kısmından öper. Elinde boş bir kadeh vardır. "Gidip bir içki daha alayım."

Genç kızın evinin salonunda toplanmış olan konuklar bir şeyler içip birbirleriyle sohbet etmektedir. Partiye daha sonra Doktor Steele de katılır. Konuklardan Albay Mantle doktorumuza şunları söyler: "Genel konuşmak gerekirse doktorların sahtekârlar sürüsü olduğunu düşünüyorum. Bana şarabın gut hastalığım için iyi gelmediğini söylediler."

Judith o günü "hayatının en güzel günü" olarak tanımlar ve avucundaki küçük hediye paketini Bay Steele'e doğru uzatır: "Bu sizin için." Bay Steele o küçük paketi alır ve "Oh, Judith, buna gerek yoktu," der. Bir anlık duraksamanın ardından, "İçinde ne var?" diye sorar. Genç kız bir çift kol düğmesinden oluşan hediyesini gülümseyerek şöyle niteler: "Az miktarda altın, bol miktarda duygu. Minnettar bir hastadan."

Diğer yandan doktorumuzun hastasından sakladığı bir gerçek var: Judith, herkes gibi sağlıklı görünse de, bundan böyle hastalığından ötürü acı çekmeyecek olsa da ne yazık ki ölüme mahkûmdur. Tahmin edilebileceği gibi filmin bu iki ana

karakteri birbirini sevmektedir. Ancak Judith bir gün hakkındaki gerçeği öğrenir ve Doktor Steele'in kendisine bu nedenle yakınlık gösterdiği düşüncesine kapılır.

Bir başka sahnede bir gece kulübündeyiz. Saat sabahın dördü. Mekânda masalar boşalmış, sadece bir iki kişi kalmış. Orkestranın güzel sesli bayan solisti son şarkısını tamamlıyor: "Oh! Bana zaman ver. (Oh! Give me time.)"

Judith ve arkadaşı Alec'i barda otururken görüyoruz. Her ikisi de şık giyimli ve sarhoş. İçmeye devam ediyorlar. Judith'in gözleri hüzün dolu. "Tuhaf," diyor. "Ne?" "Zaman Alec. Zaman hakkında hiç düşündün mü? Geçip gidiyor. Zamanın işi bu. Tik, tik, tik. Çekip gittiğini duyabilirsin. Sen bunun farkında olmadan o geçip gidiyor. Öyleyse biz neredeyiz dostum?"

Judith toparlanmakta olan orkestra üyelerinin yanına gider ve çaldıkları son şarkıyı bir kez daha duymak istediğini söyler onlara. Solist bayan, "Eve gidip yatma zamanı," deyince ona şu karşılığı verir: "Yatmamak gerek. Uyumamak gerek. Zaman kaybı bu. Zaman uyumaz."

Ardından çantasından çıkardığı elli doları soliste uzatır ve böylelikle orkestra söz konusu şarkıyı yeniden seslendirir: "Verebileceğinden fazlasını istemeyeceğim asla. "Bugün neşeli ol ve yaşamana bak," dediğinde kalbim yanıtlar bunu dikkatle "Bugün çok yakında sona erecek," diye. Kaderimizi karşılamak için bu acele niye? Neden acele etmek zorundayız ki? Şefkat için zaman ver bana, her büyük günden küçük bir saat. Bir yaz gününün altın rengi gün batımına şükredecek zaman ver bana. Kalbim sakinleşsin ve aşka dair bir şarkı dinlesin. Bırak da hakkında hiçbir şey bilmediğimiz sessizliğin heyecanını hissedeyim. Şefkat için zaman ver bana. Elini tutmak, anlamak için. Oh! Bana zaman ver."

Bu kez Long Island Avcılık ve Binicilik Kulübü'ndeyiz.

Judith orada Doktor Steele ile karşılaşıyor. Biraz öfkeli, biraz alaycı bir tavırla şöyle diyor ona: "Bugünlerde ölüm oranı nasıl? Bıçaklarınızla eğleniyor musunuz? Niçin Vermont'ta değilsiniz?" Doktor Steele ise her zamanki ağırbaşlı tutumunu sürdürmekte: "Niçin orada olmadığımı biliyorsun. Seninle konuşmak istiyorum." Sonrasında doktorumuzun ölüme mahkûm kahramanımıza söyledikleri oldukça manidar: "Huzur bulmanı istiyorum. Hepimiz öleceğiz. Üzücü fark şu ki sen bunun ne zaman olacağını biliyorsun, biz bilmiyoruz. Bu noktada önemli olan şey hepimiz için aynı: ölüm ne zaman gelirse gelsin biz onu karşılayıncaya dek hayatımızı güzel ve iyi bir biçimde yaşamak."

1939 tarihli "Karanlık Zafer (Dark Victory)" Amerikalı iki yazarın (George Emerson Brewer Jr ve Bertram Bloch) birlikte yazdığı aynı adlı tiyatro oyunundan uyarlanmış. Söz konusu oyun New York'ta bulunan Plymouth Tiyatrosunda 1934 yılında sahnelenmiş olup oyunda "Judith Traherne" rolünü efsane aktris Tallulah Bankhead oynamıştır.

Yüz dört dakikalık film elli bir kez sahnelenen oyuna kıyasla daha büyük bir başarı elde eder ve 1940 yılında üç dalda Oscar'a aday gösterilir: en iyi film, en iyi kadın oyuncu, en iyi müzik. Ancak o yıl bahsi geçen üç daldan ikisinde ödülü kucaklayan film "Rüzgâr Gibi Geçti" olur. Üçüncüsü ise "Oz Büyücüsü" filmine gider.

Oyuncular:

Judith Traherne rolünde efsane oyuncu Bette Davis, Doktor Frederick Steele rolünde George Brent, Judith'in en yakın arkadaşı Ann rolünde Geraldine Fitzgerald, Seyis Michael rolünde o dönem yıldızı henüz parlamamış efsane aktör Humphrey Bogart, Alec rolünde ise yıllar sonra Amerika'nın 40. Başkanı olacak olan Ronald Reagan.

"National Board of Review (New York'ta bir sinema kuruluşu)" tarafından 1939 yılında en iyi kadın oyuncu seçilen Bette Davis oynadığı karakterler içinde en sevdiği karakterin "Judith Traherne" olduğunu belirtmiş.

"Judith" karakterinin sigara yakarken zorlandığı anlara değinmiştim. İşte o anlar filmin yönetmeni Edmund Goulding tarafından filme eklenir. Bay Goulding bu konuya dair şunları söyler: "Eğer Bette Davis kendi sigarasını yakamıyorsa o zaman onda ciddi bir sorun olduğunu bilirsiniz."

Henüz otuz bir yaşında ve sinema kariyerinin zirvesinde bir Bette Davis izleriz filmde. O tarihe dek iki Oscar kazanmış olan Bayan Davis, "Judith Traherne" rolüyle Oscar'a dördüncü kez adaydır. Ancak ödülü "Rüzgâr Gibi Geçti"nin yıldızı Vivien Leigh'ye kaptırır.

"Doktor Steele" rolünde izlediğimiz George Brent canlandırdığı "sakin ve ağırbaşlı cerrah" karakterini gerçekçi kılmayı başarıyor. İrlanda kökenli karizmatik aktör tam on bir filmde Bette Davis ile birlikte çalışmış. "Karanlık Zafer" ikilinin birlikte rol aldığı sekizinci film.

Amerikan Film Enstitüsünün 2006 yılında oluşturduğu "Tüm Zamanların En İlham Veren 100 Filmi" listesinde 72. sırada yer alan filmimiz 1963 yılında "Çalınan Saatler (Stolen Hours)" adıyla sinemaya ikinci kez uyarlanmış. Ayrıca başrollerini Elizabeth Montgomery ve Anthony Hopkins'in paylaştığı, aynı oyundan aynı adla uyarlanan 1976 tarihli bir televizyon filmi de mevcut. Bu güzel ama hüzünlü eserin Türk versiyonu da yok değil: başrollerini Behiye Aksoy ve İzzet Günay'ın oynadığı 1967 tarihli "Kederli Günlerim."

Oh, Give Me Time for Tenderness
Söz: Elsie Janis / Müzik: Edmund Goulding
Seslendiren: Vera Van
Şarkının çevirisi: Deniz Dayanır

4. AŞK YARIŞI / IN THIS OUR LIFE (1942)
Yönetmen: John Huston

Bu benim otuzuncu yazım olacak ve bu kez seçtiğim film Amerikalı yönetmen John Huston'ın yönetmenlik kariyerindeki ikinci filmi "Aşk Yarışı (In This Our Life)". İki kız kardeşin öyküsüne odaklanan film sinema tarihinin iki önemli oyuncusunu bir araya getiriyor. Bu oyunculardan biri Bette Davis. Uzun ve başarılı bir oyunculuk kariyerine sahip olan Bayan Davis Oscar'a on bir kez aday gösterilmiş ve bu önemli ödülü iki kez kazanmıştır.

Şimdi ünlü aktrisin en sevdiğim dört filminden kısaca bahsedeceğim. Bunlardan ilki 1942 tarihli "Aşk Yolcuları (Now, Voyager)". Filmimiz adını Amerikalı şair Walt Whitman'ın şu dizelerinden alıyor: "Bahşedilmemiş hayatın, ayak basılmamış toprağın dile gelmeyen arzuları / Haydi yolcu, araştırmaya, bulmaya yelken açma zamanı."

"The untold want, by life and land ne'er granted
Now, Voyager, sail thou forth, to seek and find."

"Aşk Yolcuları (Now, Voyager)", yıllarca otoriter annesinin baskısı altında yaşayan, daha sonra bu baskıdan kurtulup kendinden emin ve son derece alımlı bir kadına dönüşen Charlotte Vale'in öyküsünü anlatır. Charlotte sevdiği adam Jerry'ye filmin sonunda şöyle der: "Oh, Jerry, Ay'ı istemeyelim. Yıldızlarımız var bizim." Bu cümleler Amerikan Film Enstitüsünün 2005 yılında belirlediği "Tüm Zamanların En İyi 100 Film

Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Bölümü mezunu olan Deniz Dayanır tam bir müzik ve sinema tutkunudur. Bu naçizane kitap, onun unutulmaya yüz tutmuş filmlerden oluşan sinema tutkusunun kendince kâğıda dökülmüş biçimidir.

"Sinemaseverler hasta insanlardır."
François Truffaut

tilkikitap.com

KDV muafiyeti uygulanmıştır.

9 786258 579536